

доповідати командиру про будь-який випадок відмови, збою чи дефект, що можуть вплинути на безпечну експлуатацію повітряного судна, включаючи його аварійні системи тощо.

Враховуючи вищевикладене, екіпаж повітряного судна України можна віднести саме до колективних суб'єктів. Проте це колективний суб'єкт, який не є юридичною особою. Для зазначених суб'єктів, вважаємо, доцільно застосовувати термін «колективний суб'єкт-неюридична особа», який підкреслить, що екіпаж повітряного судна є колективним суб'єктом, який має певні спільні риси –колективні права й обов'язки, колективні функції, але при цьому екіпаж повітряного судна не належить до категорії юридичних осіб.

Література

1. Дараганова Н.В. Поняття адміністративно-правового статусу осіб екіпажу повітряного судна України. URL: http://law.nau.edu.ua/images/Nauka/Naukovij_jurnal/2007/statji_n2_3_2007/Daraganova_10.pdf.

2. Паращевіна О.А. Деякі проблеми класифікації колективних суб'єктів права. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. № 62. С. 651.

3. Мацелик Т.О. Суб'єкти адміністративного права: поняття та система: монографія. Ірпінь: Вид-во Нац. ун-ту державної податкової служби України, 2013. 342 с.

УДК 346.3:347(043.2)

Добкіна К.Р., д.ю.н., доцент,
Державний університет інфраструктури та технологій,
м. Київ, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПОСЕРЕДНИЦТВА В УКРАЇНІ

В рамках інтеграції України до Європейського Союзу необхідним є досягнення певного рівня узгодженості законодавства нашої країни з правовими нормами Євросоюзу. Натомість, станом на сьогоднішній день існують розбіжності й суперечності в регулюванні певних питань, зокрема, посередницьких договорів на національному рівні, що, у свою чергу, негативно позначається на практиці його застосування.

На сьогоднішній день сфера послуг, як свідчить практика, є однією з найперспективніших галузей економіки, яка досить стрімко розвивається, а переважна більшість організацій певною мірою надають послуги за досить широким спектром діяльності. Відносини між виробниками і споживачами або за участю економічних та юридичних посередників, що діють в інтересах виробників та/або споживачів «з метою створення умов

для виникнення нових правовідносин у сфері підприємницького обороту» щодо реалізації товарів та/або послуг юридично можуть опосередковуватися договорами.

Особливістю посередницького договору є подвійність його предмета. Предметом посередницького договору є правомірні дії, які визнаються правом як юридичні факти, вчинювані в чужих інтересах і з метою юридичного замісництва, і які можуть бути спрямовані на об'єкти матеріального світу.

Тобто, посереднику ніколи не належить право власності на матеріальний об'єкт посередницького зобов'язання, адже посередник діє завжди між власником і майбутнім власником. Посереднику надано право розпоряджатися на власний розсуд чи за власною волею даним об'єктом тільки у межах наданих повноважень, або, іншими словами, це критерії розмежування між повноваженням-зобов'язанням і повноваженнями власника.

Елементи посередництва присутні і в інших договірних видах, таких як транспортна експедиція, фінансові послуги. Це є свідчення, з одного боку, змішаності договірних видів, а з іншого – необхідності пошуку цивільно-правових форм оформлення економічного посередництва, яке є набагато ширшою категорією, ніж посередництво юридичне. В економічному розумінні посередницькими є всі зобов'язання, які опосередковують рух товару від виробника до безпосереднього споживача.

Проте, посередницькі договори є досить поширеними не тільки в цивільному, а й в господарському обороті, адже досить часто суб'єкти підприємництва змушені звертатися за допомогою до інших осіб (професійних посередників, що можуть надати відповідну посередницьку послугу за плату) тому, що з різних причин не можуть самостійно вчинити ті чи інші юридичні та/або фактичні дії – провести переговори з потенційними контрагентами, укласти господарський договір, продати товар або здати в оренду приміщення.

Якщо говорити про джерела українського законодавства, що регулюють дані відносини, то, в першу чергу, необхідно зазначити про загальні норми, які містяться у цивільному законодавстві, зокрема, положення про зобов'язання, відповідальність, загальні норми про надання послуг, а також спеціальні норми, серед яких норми про доручення, комерційне представництво, комісію.

Ще один вид договорів, який широко застосовується суб'єктами підприємницької діяльності, але не легалізований у чинному ЦК України – це договір консигнації. Термін «консигнація» походить від латинського слова «consignatio» - письмовий доказ, документ. У словниках радянських часів консигнація визначалась як форма комісійного продажу товарів зі

складу консигнатора в капіталістичних країнах.

На даний час визначення договору консигнації міститься у п. 2 постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку видачі висновку щодо продовження граничних строків розрахунків за окремими операціями з експорту та імпорту товарів, установлених Національним банком» від 13 лютого 2019 р. № 104 за яким договір консигнації – це операція з реалізації товарів, відповідно до яких одна сторона (консигнатор) зобов'язується за дорученням іншої сторони (консигнанта) продати протягом визначеного часу дії угоди консигнації за обумовлену винагороду з консигнаційного складу від свого імені товари, які належать консигнанту.

Проте, не дивлячись на різноманіття посередницьких договорів, які містяться в чинному ЦК України, вони не охоплюють своїм регулюванням усієї різноманітності зв'язків, які виникають у процесі діяльності підприємців. Сторони прагнуть створити таку модель посередницьких відносин, яка давала б можливість максимально зняти обмеження та вимоги, що пред'являються до зобов'язань за договорами комісії й доручення, а потреба в обслуговуванні, яке припускає стійкі довготривалі зв'язки між контрагентами користується дедалі більшим попитом. Тому, виокремлюють ще один вид посередницького договору – агентського.

ЦК України не легалізував такої самостійно існуючої конструкції, як агентський договір. Правове регулювання укладення, виконання, зміни і припинення агентського договору здійснюється відповідно до положень гл. 31 Господарського кодексу України «Комерційне посередництво (агентська діяльність) у сфері господарювання». Крім цього, про можливість надання агентських послуг зазначено у ст. 4 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність», ст. 14.1.36 Податкового кодексу України, ст.ст. 116–119 Кодексу торговельного мореплавства України та інших актах.

Відповідно, необхідно впорядкувати термінологію в законодавстві України за єдиним зразком, зокрема використовувати словосполучення «агентський договір» із метою виключення двозначного тлумачення. Не варто ототожнювати терміни «посередництво» та «агентська діяльність», оскільки агентування – це лише одна з форм здійснення цивільно-правового посередництва, кінцевою метою якого є встановлення договірних зобов'язань між принципалом і третьою особою.